

6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda ("KVKK") değişiklikler öngören 7499 Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ("Kanun"), 12 Mart 2024 tarih ve 32487 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Kanun kapsamında, KVKK'da özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi, kişisel verilerin yurt dışına aktarılması ve idari para cezalarına ilişkin önemli yenilik ve değişiklikler getirilmiştir.

KVKK'nın yurt dışına veri aktarımına ilişkin değişiklikler 1 Eylül 2024 tarihinde, diğer değişiklikler ise 1 Haziran 2024 tarihinde yürürlüğe girecektir. Bu bakımdan veri sorumluları ve veri işleyenlerin kanun koyucunun uyum süreci için tanıdığı bu süreleri göz önüne alarak gerekli adımları atması gerekecektir.

A. KVKK KAPSAMINDA GETİRİLEN DEĞİŞİKLİKLER

- Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi (madde 6):** Değişiklik öncesinde özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi kural olarak yasak olup, bu verilerin işlenmesi açık rıza ve kanunlar kapsamında öngörülen sınırlı hallerde mümkün olmaktadır.

Buna ek olarak sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel verilerin ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından açık rıza aranmaksızın işlenebileceği düzenlenmekteydi. Kanun ile, sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler ile diğer özel nitelikteki kişisel verilerin ayrımı kaldırılmış, özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için açık rıza alınması gerektiğine ilişkin ana kuraldan da vazgeçilmiştir. Aşağıda sayılan hallerin bulunması halinde de özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi açık rıza bulunmaksızın mümkün hale getirilmiştir:

- Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin, kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması.
- İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması.
- Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması.
- İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması.
- Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak

kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması.

Sonuç olarak özel nitelikli kişisel verilerin yasal işleme sebepleri genişletilmiştir. Özellikle “*istihdam, iş sağlığı ve güvenliği, iş ve sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin zorunlu olması*” yeni bir hukuki işleme sebebi olarak belirlendiğinden; uygulamadaki problemlerin ve soru işaretlerinin azalacağı öngörülmektedir.

2. Kişisel Verilerin Yurtdışına Aktarılması (madde 9): Değişiklik öncesi düzenlemede, kişisel verilerin yurtdışına aktarılabilmesi için ana şartın açık rıza olduğu bir sistem benimsenmiş olup, KVKK'nın 5. (kişisel verilerin işleme şartları) veya 6. (özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları) maddelerinde yer alan şartlardan birinin varlığı halinde ise, aktarılacak ülkede yeterli korumanın bulunması ve yeterli korumanın bulunmaması durumunda Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve bu taahhüde Kişisel Verilerin Korunması Kurulu'nun (“**Kurul**”) izin vermesi yurtdışına veri aktarım sebepleri olarak öngörülmekteydi. Ancak Kurul tarafından yeterli korumanın bulunmadığı ülkeler söz konusu düzenlemenin yapıldığı tarihten bu yana ilan edilmemiş olup, yurt dışına yapılan veri aktarımlarında genellikle açık rızaya dayanılmaktaydı.

Kanun kapsamında getirilen değişiklikler sonrasında ise aşağıdaki şekilde aşamalı bir sistem öngörülmüştür.

i. Yeterlilik Kararı

Kanun ile yapılan değişiklikler kapsamında artık kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilmesi için, KVKK'nın 5.ve 6. maddelerinde belirtilen şartların varlığı ve kişisel verilerin aktarılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar hakkında yeterlilik kararı bulunması gerekmektedir. Yeterlilik kararı ileride değiştirilebilmek, askıya alınabilmek veya kaldırılabilmek kaydıyla Kurul tarafından verilmekte olup, en geç dört yılda bir değerlendirilir. Yeterlilik kararı verilirken dikkat edilecek hususlar aşağıdaki şekildedir:

- Kişisel verilerin aktarılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye arasında kişisel veri aktarımına ilişkin karşılıklılık durumu.
- Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin ilgili mevzuatı ve uygulaması ile kişisel verilerin aktarılacağı uluslararası kuruluşun tâbi olduğu kurallar.
- Kişisel verilerin aktarılacağı ülkede veya uluslararası kuruluşun tâbi olduğu bağımsız ve etkin bir veri koruma kurumunun varlığı ile idari ve adli başvuru yollarının bulunması.
- Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili uluslararası sözleşmelere taraf veya uluslararası kuruluşlara üye olma durumu.

- Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, Türkiye'nin üye olduğu küresel veya bölgesel kuruluşlara üye olma durumu.
- Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler.

ii. Yeterlilik Kararının Bulunmaması Hali

Yeterlilik kararının bulunmaması halinde, kişisel verilerin veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılabilmesi için gerekli şartlar aşağıdaki şekildedir:

- KVKK'nın 5. ve 6. Maddelerinde sayılan hukuki nedenlerden birinin varlığı.
- İlgili kişinin aktarımının yapılacağı ülkede de haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvuru imkanının bulunması.
- Aşağıda sayılan uygun güvencelerden birinin taraflarca sağlanması:
 - ❖ Yurt dışındaki kamu kurum ve kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında yapılan uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan anlaşmanın varlığı ve Kurul izni.
 - ❖ Ortak ekonomik faaliyette bulunan teşebbüs grubu bünyesindeki şirketlerin uymakla yükümlü oldukları, kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler ihtiva eden ve Kurul tarafından onaylanan bağlayıcı şirket kurallarının varlığı.
 - ❖ Kurul tarafından ilan edilen, veri kategorileri, veri aktarımının amaçları, alıcı ve alıcı grupları, veri alıcısı tarafından alınacak teknik ve idari tedbirler, özel nitelikli kişisel veriler için alınan ek önlemler gibi hususları ihtiva eden standart sözleşmenin varlığı.
 - ❖ Yeterli korumayı sağlayacak hükümlerin yer aldığı yazılı bir taahhünamenin varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi.

iii. Yeterlilik Kararı ve Uygun Güvencenin Bulunmaması Hali

Yeterlilik kararı ve Kanun kapsamında sayılan uygun güvencelerin de bulunmaması halinde, arızı olmak (sürekliliğin olmaması) kaydıyla ve aşağıdaki şartların birinin varlığı halinde yurt dışına veri aktarılmasına imkan sağlanabilmektedir:

- İlgili kişinin, muhtemel riskler hakkında bilgilendirilmesi kaydıyla, aktarıma açık rıza vermesi.
- Aktarımın, ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması için zorunlu olması.
- Aktarımın, ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması.
- Aktarımın üstün bir kamu yararı için zorunlu olması.

- Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması.
- Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması.
- Kamuya veya meşru menfaati bulunan kişilere açık olan bir sicilden, ilgili mevzuatta sicile erişmek için gereken şartların sağlanması ve meşru menfaati olan kişinin talep etmesi kaydıyla aktarım yapılması.

İlgili maddenin öncenkî hali nedeniyle, kişisel verilerin yurtdışına aktarılması uygulamada açık rızanın alınmış olmasına bağlıydı. Bu durum veri sorumlularıyla veri işleyenler için büyük sorunlar yaratmakta ve iş süreçlerini olumsuz yönde etkilemekteydi. Yapılan değişiklikle veri sorumlularıyla veri işleyenler için yurtdışına yapılacak veri aktarımları bakımından daha seçenekli ve geniş bir alan tanınmaktadır.

3. Kabahatler (madde 18): KVKK'nın kabahatlere ilişkin düzenlemelerine bazı eklemeler yapılmıştır. Bunlar:

- Uygun güvencelere ilişkin olarak standart sözleşmenin imzalanmasından itibaren 5 iş günü içerisinde Kişisel Verilerin Korunması Kurumu'na bildirilmesi gerekmektedir, bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde 50.000 TL'den 1.000.000 TL'ye kadar idari para cezası uygulanacaktır.
- Değişiklik öncesinden Kurul tarafından verilen idari para cezalarına karşı dava 15 gün içerisinde sulh ceza hakimliklerinde açılabilmekte iken, değişikliklerle beraber Kurul tarafından verilen idari para cezalarına karşı dava artık 60 gün içerisinde idare mahkemelerinde açılabilecektir. Ancak 1 Haziran 2024 tarihi itibarıyla sulh ceza hakimliklerinde görülmekte olan başvurular, burada görülmeye devam edilecektir.

B. SONUC

Kanun ile, KVKK'nın General Data Protection Regulation ("GDPR") ile uyumlu hale getirilmesi amaçlanmış ve bu doğrultuda önemli değişikliklere gidilmiş olup, uyum sürecinde veri sorumluları tarafından değişiklikler doğrultusunda veri işleme ve aktarım süreçlerini gözden geçirerek gerekli güncellemelerin yapılması gerekmektedir. Özellikle yurt dışına veri aktarımı süreçleri açısından yeni bir mekanizma getirilmiş olup, Kurul tarafından standart sözleşmelerin yayınlanması ve sistemin uygulanmasına ilişkin sürece netlik kazandırılması beklenmektedir.

Saygılarımızla,

MAY Avukatlık Bürosu